

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

IOAN SAU IUDA ?

Spune Cartea sfântă, că la Cina cea de Taină sf. apostol Ioan și-a răzimat tâmpla pe inima lui Iisus. Atunci desigur că a auzit bătaia acestei inimi îndurerate de trădarea lui Iuda celce tocmai primise pânea — adecă Trupul sfânt al lui Hristos — și ieși în noapte, pentru ca să-l schimbe pe treizeci de arginți...

Noi preoții suntem urmașii apostolilor. Și ne mândrim cu acest titlu de nobleță spirituală, ori de câte ori îl aflăm în sf. Scriptură sau în cărțile de ritual. Intr'adevăr, le suntem urmași. Depinde, însă, de noi ca să fim urmașii lui Ioan sau ai lui Iuda.

Nu de mult scriam tot în acest loc, că preotul la înălțimea chemării sale, se apropie cu dragoste de Trupul tainic al lui Hristos, care este Biserica, adecă în speță enoria sa, așa precum sf. evanghelist Ioan și-a apropiat tâmpla de pieptul Domnului la Cină. Căci numai astfel poate auzi, înțelege și împărtăși bucuriile ca și întristările păstoriților săi, numai astfel poate să se bucure cu cei ce se bucură și să se întristeze cu ceice se întristează. Mai vârtos acum, când vremurile apasă greu asupra Bisericii lui Hristos, slujitorii ei trebuie să fie aproape de popor cu dragostea, cu grija, cu mângâierea, cu ajutorul, cu toată ființa lor. Și totuși niciodată nu putem îndrăzni să spunem că am făcut totul pentru Hristos și Biserica lui.

Dar dacă nu facem nici atât cât ar trebui să facem pentru ca să ne putem socoti doar niște slugi nevrednice? Dar dacă nu facem nimic, ci dimpotrivă stricăm?! Medalia își are și reversul ei. Aceasta e partea de umbră a tagmei noastre. Nu vreau să devin procuror, fiindcă știu vorba Mântuitorului: „Doctore, vindecă-te pe sine-ți“. Dar am auzit pe alții acuzându-ne. În aceeași zi călătorind nu demult pe tren, la dus și la întors, a trebuit să-mi plec capul înaintea a doi laici, care învinuiau amarnic și poate pățimaș pe unii preoți, dar cu oarecare temei. Mi-au înșirat nume și

cazuri concrete și cunoscute. Deși erau din altă eparhie decât a noastră m'au îndurerat. Preoți care uită că nu trebuie să fie ca și ceilalți oameni: cărțași, biliardiști, avari, bătăuși, petrecăreți, mi-au fost înfățișați, într'un număr așa de mare, încât, luând apărarea tagmei din care fac parte, că nu se poate generaliza după câteva cazuri izolate, am simțit singur slăbiciunea apărării mele: cazurile erau multe.

Tocmai acum când alte confesiuni dau asaltul cel mai puternic pentru cucerirea viitorului, noi parcă suntem mai cuprinși de lozinca penultimului rege francez înainte de prăbușirea dinastiei lor în Revoluția din 1789: „După noi — potopul!“ Viitorul este o mare taină. Și desigur că și de noi atârână ca să fie chiar și potop. Poate va veni timpul ca Mântuitorul să ne întrebe și pe noi ca și pe înaintașii noștri, pe fiii lui Zevedei: „Puteți voi bea paharul pe care eu îl voi bea?“ Vom avea oare tăria sufletească să răspundem ca și aceia: — „Putem“?! Pentru aceasta trebuie să fim pregătiți. Căci nu putem aștepta un viitor bun când noi înșine îl pregătim rău. Și în măsura în care ne îndepărtăm de tipul adevăratului preot și de chemarea noastră, în aceeași măsură devenim inutili. Ne considerăm singuri așa, dar mai vârtos ne consideră alții. Și așa se obiecționează că sunt prea mulți preoți. Și bugetele secătuite după războiu s'ar putea să nu fie capabile a suporta un număr așa de mare de funcționari, care nu se dovedesc a fi necesari.

Preoția mijlocitoare între oameni și Divinitate a fost recunoscută de însuși Mântuitorul Hristos, ca absolut necesară pentru mântuirea și fericirea lumii. Inșă această necesitate trebuie să se facă simțită mai vârtos în vremurile noastre. Când păstoriții noștri și lumea întreagă va recunoaște aceasta, viitorul nu poate fi decât senin. Dar pentru aceasta trebuie să ne facem vrednici de chemarea noa-

stră înaltă. Această chemare nu se cuprinde într'un titlu gol, fără de conținut. Și Iuda a fost apostol, dar și-a trădat misiunea sa. Și noi putem purta numele Preoției a căreia misiune însă o desconsiderăm. Ceice gândim că după noi poate să vie și potopul, să nu uităm că nu se sfârșește totul cu generația noastră și că vom răspunde înaintea supremului Judecător pentru fiecare suflet nouă încredințat. Sfârșitul trădării lui Iuda e sinuciderea; iar nepăsarea este și trădare și sinucidere morală.

Așadar, rămâne la alegerea noastră, să ne îndepărtăm de misiunea măreață ce ni s'a încredințat de harul sf. Duh, prin trădare, ca și Iuda, ori să ne apropiem cu vrednicie, cu dragoste și cu grijă de inima parohiei noastre, ca și sf. Ioan de inima lui Hristos Domnul. Hotărâ-ne-vom cu Ioan sau cu Iuda?

Presviterul B.

Războiul spiritual

Incertitudinea în care ne svârcolim astăzi își mărește tot mai mult marginile sale. Toți suntem năpâdiți de deziluzii și decepții.

Ne întrebăm nelămuriți și disperați: De unde atâta suferință? De unde atâta haos în lume? Care este cauza acestor desagregări și involburări omenști?

Suntem în veacul al XX-lea, când am atins, spre mai marea laudă a genului uman, apogeul de culturalizare și de civilizație. Atunci, cum de — având la îndemână toate mijloacele tehnice, culturale, artistice, economice etc. pentru îmbunătățirea traiului vieții omului — am ajuns, totuși să ne ruinăm pe noi înșine cu propriile noastre mijloace?

Unii spun că pricina este civilizația și mașinismul, materializarea vieții omului.

„Civilizația modernă se găsește într'o situație proastă, fiindcă nu ni se potrivește. Ea a fost construită fără o cunoaștere a adevăratei noastre naturi.

E datorată capriciului descoperirilor științifice, pofteilor oamenilor „iluziilor, teoriilor și dorințelor lor înălțată de noi, ea nu e făcută pe măsura noastră“ (Dr. Alexis Carrel: Omul, ființă necunoscută, ed. II, p. 35).

Dar de ce există nepotrivire? Pentru că civilizația cu mașinismul ei în sine ar fi un rău? Nu.

Dacă civilizația de azi este considerată o anomalie, o nepotrivire cu chemarea noastră, și că s'a întors împotriva propriului ei autor, se datorește nu faptului că ar fi ea un rău, ci faptului că ea nu este expresia unei culturi organice; că nu e articulată într'un corp ca rezultat al unor idealuri superioare; că nu e consecința armonică a unui sistem de principii“ (Anton Dumitru: Orient și Occident p. 62).

Și dacă mașinismul de astăzi formează mijlocul cel mai eficace de distrugere a tot ce omul a putut crea în timpuri pașnice, apoi aceasta nu s'ar datora, iarăși, faptului că mașina în sine ar fi un rău, ci faptului că ea nu se integrează ca o valoare într'un sistem de valori principal“. Iarba de pușcă, care se datorește călugărului Roger Bacon, a fost folosită la cariere de granit. — Cine este vinovat astăzi, dacă ea este întrebuițată în scopuri cu totul străine de noi?

Întrebuițarea mașinismului în scopuri diabolice duce la întoarcerea lui asupra noastră. „Dacă omul subordonează mașina unei idei aceasta îl va servi; dacă el creiază mașina fără nici un motiv superior, mașina poate căpăta o independență și o activitate în afară de interesele lui, ea poate să-l depășească și avalanșa mașinismului orb poate la un moment dat să răstoarne însăși omenirea. Mașina a devenit în cazul acesta, mai puternică decât omul“ (A. Dumitru: Orient și Occident, p. 63).

Prin urmare civilizația nu poate fi învinuită ca atare de haosul existent astăzi în lume, precum nici mașinismul ei. Atunci, cine-i vinovat? Răspunsul e scurt: Omul.

Nu mașinismul în sine și nici amploarea unei civilizații ruinează omenirea, ci absența unor criterii care să o fundeze; lipsa de preocupări spirituale ale omului; neîndrăzneala noastră de a căuta vina în noi înșine și lipsa totală de răspundere pentru faptele noastre; faptului că încă nici acum nu am observat că noi nu suntem numai „homo faber“, ci și „homo sapiens“, „homo creator“, că noi nu suntem numai animal, ci și spirit. Am evadat din propriul nostru locaș, pentru ca apoi să ne întoarcem tot împotriva noastră.

Se impune cu necesitate categorică o revedere a propriilor noastre greșeli, un examen minuțios al conștiinței noastre; declararea unui război spiritual în sensul trăirii unei vieții de erou creștin. Acest război spiritual reclamă mai întâiu de toate, purificarea totală a moravurilor ce împânzesc astăzi, cu frenezie, societatea modernă. Nu forța brută lipsită de dragoste păstrează națiunile, ci moralul întărit, statornic, purificat. „În fața lui Dumnezeu națiunile nu pot fi salvate, decât în măsura în care îl realizează. Cum Dumnezeu n'are o înțelegere specială pentru fenomenul forței, rămânem de capul nostru“ (Emil Cioran: Schimbarea la față a României, p. 35).

Cercetând istoria omenirii vom constata că până acum nimeni n'a vorbit de națiuni morale și imorale; există numai națiuni puternice și națiuni slabe, agresive și tolerante. Ne întrebăm ce ar fi dacă am putea vorbi — și nu numai atât, — dacă ar exista națiuni morale creștine, într'adevăr?

Vladimir Soloviev spunea într'un pasaj celebru: „Națiunile nu sunt ceceace gândesc ele, ci ceceace cugetă Dumnezeu despre ele în veșnicie“.

O afirmare a maturității noastre spirituale printr'o vieță de erou creștin, este necesară și pentru că prin aceasta — și numai prin aceasta — se păstrează integritatea socială.

„Dacă simțul moral, care e mai important decât inteligența, dispăre dintr'o națiune, toată structura socială începe să se clatine... Mai mult decât știința, arta și religia, ea este temelia civilizației“ (Dr. Alexis Carrel: Omul, ființă necunoscută, p. 140).]

Intrarea noastră în împărăția lui Dumnezeu este singura noastră salvare și de pacificare a popoarelor.

Dumnezeu ne plimbă vieța între flăcări ca să ne aprindem, iar Biserica reazimă drumurile petruite ca să ne molipsim de vieța eroică a Celui care nu vrea să se mai coboare de pe cruce, ca să înțelegem „că numai un războiu spiritual cu scopul de a da eroi creștini, este singurul înțeles al vieții“ (W. James).

Pentru aceasta ni se cere să adoptăm, înainte de a-L judeca, pe Cel care este mântuirea noastră; să ne insinuăm și să ne pierdem în El, pentru a uita să-L mai judecăm, ci mai degrabă să ne judecăm și să știm să-L lăsăm să trăiască în noi.

Seneca spunea acum două mii de ani: „Plinătatea și culmea fericirii pentru om este să calce în picioare orice dorință pătimasă și să se avânte spre ceruri și să pătrundă în tainele naturii. Când te vei fi înălțat spre acele piscuri ale contemplării, vei zâmbi privind frământările omenești și vei zice: frământări de furnici pe o fărâma de spațiu! Acolo sus sunt regiuni în care spiritului nostru îi este îngăduit să pătrundă, în condiția de a duce cu el cât mai puțină pulbere materială și de a fi curățit de orice murdărie, liberat de orice piedică, spre a fi demn de a sbura până acolo“.

Această ascensiune spirituală, tot printr'un războiu spiritual se poate atinge.

Deci să fim mai întâiu buni creștini...

Teolog Avram Petric

Noe și Hristos

O nedesmințită prorocie și un mângâietor prototip al Domnului Hristos și-al Bisericii îl avem în Noe și Corabia lui.

Noe acesta, nu urcă în corabie numai anumite ființe. Nu scapă dela înec și nu deschise ușa corăbiei spre o nouă lume numai anumitor făpturi alese. Ci urcă în locul de mântuire din toate viețuitoarele. Gazela sprintenă și oaia cea fricoasă; boul răbduriu și calul măreț; leul săngeros, tigru crud și firoasa hienă. Apoi porcul murdar și pe slabul de minte asinul.

Și nimeni n'a zis nimic. Nu s'a împotrivit acestei șederi împreună. N'a scos răget și nici scâncet. N'a fost glas care să zică: „Nu lăsați să urce porcul întinat!“ sau „Nu mai e loc pentru flămândul lup!“

Corabia era anume întocmită ca să cuprindă și să-și ocrotească viața în ea toată firea.

Veni peste veacuri urmașul lui Noe. La fel și acesta, ba mai deplin încă, îi chemă pe toți, nu întoarse pe nimeni înapoi.

În spitale de obicei sunt bolnavii, în tribunale împricinării și necăjiții; în țarină și în fabrică lucrătorii, iar în localurile de petrecere ușuraticii; în centrul satului și al orașului sunt bogații, iar la margine săracii. Rar când locurile acestea bine distincte își inversează rolurile sau își amestecă ocupanții.

Un singur loc din actuala noastră orânduire, îmi pare că-i cuprinde pe toți: biserica. Totdeauna, în biserică au îngenunchiat alătura vameș și fariseu, bun și rău, umil și fruntaș, dar mai ales în zilele acestea — urmașii noștri vor scrie în istorie: „pe vremea când cei dela oraș își mântuiau viața prin șanțuri, păduri și pe la sate — în zilele acestea mai ales, bisericile oferă o priveliște de înaltă frățietate și de ceea ce-ar trebui să fie totdeauna“.

În Biserica lui Hristos, totdeauna au încăput alătura oamenii tuturor claselor și condițiilor sociale. Au fost cuprinși și adăpostiți în ea, ca în mrejea și sub pomul parabolic, tot soiul de oameni.

În oricare altă parte ne călcăm pe picioare, ne dăm ghionturi, ne uităm întrebători unii la alții. Aici însă în biserică și în casa Tatălui său, după exemplul corăbierului Noe și a cestuilalt umblător pe ape, cu bărci, cu mreji și cu pescari: Hristos, nu ne mai luăm la răspundere: Cum de ai intrat aici, cum de te-ai așezat lângă mine?“

Aici în biserică, în corabia lui Hristos, își dă poate omul seama mai cu temei, că-i într'un preludiu: acela al mormântului, în care deasemenea te uiți și vezi că zac alătura împărat și ostaș, drept și păcătos.

Noe, Hristos. Corabia, Biserica. Și fiindcă nu s'a profitat și nu se profită de acestea, mai e un loc comun și cu tâlc: mormântul și-apoi, o mare despărțire în două, o vecinică ședere de-a dreapta ori de-o stânga Tatălui. Dumnezeu ar vrea să fie și acolo numai o singură ședere: aceea de-a dreapta.

Pr. Gh. Perva

Maica Preoteasă

„Lung e drumul prin învățături; scurt și neted, prin pilde“ (Seneca).

Nume drag, dat cândva, de mult, ființei care intruchipa icoana cea mai caldă, mai bună și mai blândă din viața plină de armonie și frumos a satului de odinioară. Căci satul, alcătuit de suflete curate, drepte și cinstitute, mănunchi de oameni credincioși și harnici, își avea pe atunci sfătuitoarea și îndrumătoarea, plină de gingășie și sufletească, în maica lui, maica preoteasă.

Pildă de viață modestă, model de dragoste și

iubire pentru toți deopotrivă, maica bună a tuturor, își ducea viața plină de grijă și îndemn printre fiii ei suflatești neștiută de nimeni. Era pretutindeni, la căpătâiul bolnavilor cu alinare, în casele celor necăjiți cu mângăiere și 'n mijlocul tuturor cu vorba-i bună, domoală și cuminte și cu pilda vieții ei. Sfatul ei era primit cu drag și încredere, căci la fel cu gându-i și vorba îi era fapta.

Dar,... a fost cândva.

Azi se pare că și-a uitat menirea aceasta binecuvântată. În loc să clădească, uneori dărâmă; în loc să mângăie, trece nepăsătoare pe lângă suferințele din cale.

Mi-a fost dat să aud pe o „maică preoteasă“ a zilelor noastre spunând un înțepat „Bonjour“ unui biet sătean bătrân, care, zâmbind cu un licăr de duioșie în ochi, se oprise în drum și cu căciula în mâini îi spusese din inimă: „Dumnezeu te alduiască, doamnă preoteasă.“

Nu știu dacă moșul o fi înțeles ceva din cuvântul „Bonjour“, dar l-am văzut apoi dând din umeri, nedumerit de graba doamnei și, privind în urma ei, zise iertător: „Doamne, ajută-i“.

E de dorit să ne ntoarcem, cu gândul și cu fapta, la trecut, la pilda bună și blândă a maicii de atunci și să ne apropiem mai mult de sufletul satului, care e același, bun și primitiv. Oricât de emancipate am fi, să-i primim și să vorbim sătenilor pe limba lor și din toată inima.

Să nu uităm că „mintea ne este fatal mărginită, pe când inima n'are limanuri“ (Al. Lascarov Moldovanu: Flori Creștine).

Cornelia Bălan

Despre ce să predicăm?

În *Dumineca dinaintea Înălțării Sf. Cruci* (10 Sept. 1944), vom vorbi despre: LITURGHIA CATEHUMENILOR (II): ANTIFOANELE.

Slujba sf. Liturghii — după cum am spus altădată — ne înfățișează în cuprinsul ei pe rând toată viața și lucrarea mântuitoare plinită de Fiul lui Dumnezeu, pentru noi oamenii. Ea este, cu alte cuvinte, o icoană aleasă care ne desfășoară înaintea ochilor toate actele mai însemnate ale acestei dumnezeiești lucrări, în legătura firească, cum ele s'au și împlinit de fapt în viața și opera Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Cum însă mare parte din aceste acte au fost întrevăzute și vestite mai dinainte de aleșii lui Dumnezeu din Vechiul Testament. Biserica noastră a obișnuit ca la Liturgia catehumenilor, îndată după ectenia cea mare și înainte de lucrările cari închipuiesc pășirea Mântuitorului în mijlocul lumii, să se cânte așa numitele *antifoane*, adică niște stihuri luate din

psalmii lui David, la care se adăugau și cântări alcătuite sub dogoarea noii credințe, propoveduite de Fiul lui Dumnezeu. Aceste antifoane sunt în număr de trei, după numărul persoanelor Sf. Treimi. Numirea le vine dela faptul că ele se cântă pe rând, când de o strană, când de cealaltă, iar cuprinsul lor este lauda puterii și a purtării de grije a lui Dumnezeu, lămurirea însemnătății sărbătorii sau prevestirea venirii Mântuitorului făgăduit.

În zilele de Dumineci în locul acestor antifoane, luate din psalmii 91, 92 și 94, se cântă de obicei psalmul 102: „*Binecuvintează suflete al meu pe Domnul...*“, apoi imnul: „*Unule născut Fiule*“ și *cele nouă Fericiri*, rostite de Mântuitorul în predica Sa de pe munte. În unele locuri însă, chiar și înaintea imnului „*Unule născut Fiule...*“ se cântă un vers sau mai multe din psalmul 145: „*Laudă suflete al meu pe Domnul...*“, psalm care împreună cu cel dinaintea lui poartă numirea de *psalmi tipici*, adică psalmi în cari se preînchipuiește întruparea Mântuitorului Hristos și roadele sale binecuvântate pentru noi.

Cântarea psalmului: „*Binecuvintează suflete al meu pe Domnul...*“, care urmează îndată după ectenia cea mare, se începe de obicei cu doxologia cea mică: „*Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin*“. Deși foarte scurtă totuși în cuprinsul ei această doxologie ne pune în față unul din cele mai mari adevăruri ale credinței noastre creștine. Prin cuvintele sale Biserica mărturisește că Dumnezeu, cel unul după ființă, este întreit în persoane, că tuturor acestor persoane, dată fiind deoființimea lor, li se cuvine aceeași mărire și că mărirea aceasta este și va fi aceeași „în vecii vecilor“. Alcătuirea ei a pornit din lupta pe care sf. noastră Biserică a trebuit s'o ducă veacuri de-a rândul cu nenumăratele erezii, cari au scornit învățături greșite și în privința deoființimii persoanelor Prea Sfinte Treimi.

În continuarea acestei doxologii se cântă, cu un mic adaus, versul prim din psalmul 102: „*Binecuvintează suflete al meu pe Domnul și toate cele din lăuntrul meu numele cel sfânt al Lui, bine ești cuvântat Doamne*“. Este cântarea prin care se exprimă preamărirea milei și a bunătății dumnezeiești din care a isvorât pentru om toată lucrarea mântuirii, pe care sf. noastră Liturghie ne-o va pune de aci înainte, ca pe o icoană aleasă, în fața ochilor noștri, pentru ca să ne dăm și noi seama de măreția ei și s'o preamărim dimpreună cu isvorul din care a pornit. Înțelegând deci, ca și psalmistul, bogăția acestei milostiviri cerești, vom zice și noi oridecâteori vom participa la acest moment solemn al sf. Liturghii: „*Binecuvintează suflete al meu pe Domnul și nu uita toate binefacerile Lui! Căci El iartă toate fărădelegile tale și toate boalele tale le vindecă. El izbăvește de mormânt viața ta, El te încununează cu milă și*

cu îndurări. El umple de bunătați dorirea ta...“ „Toate cele din lăuntrul meu să binecuvinteze numele cel sfânt al Lui“ căci „îndurat și milostiv este Domnul... nu după păcatele noastre ne-a făcut nouă, nici după fărâdelegile noastre ne-a răsplătit, căci, cât e de sus cerul deasupra pământului, atât de mare e bunătatea Sa spre cei ce se tem de Dânsul... Cum miluește un tată pe copiii săi, așa miluește Domnul pe cei ce se tem de Dânsul, căci El cunoaște făptura noastră și își aduce aminte că țărână suntem...“ (Ps. 102, 2—5, 8, 10—11, 13—14). Cât de minunate și cât de pătrunzătoare sunt cuvintele de preamărire ale acestui psalm, prin mijlocirea cărora Biserica întreagă laudă și astăzi, la începutul sf. Liturghii, mila și bunătatea lui Dumnezeu față de om?! Cât de satisfăcut poate fi sufletul omenesc, oricâteori glasul conștiinței lui rostește cu toată căldura aceste cuvinte de laudă la adresa bunătații dumnezeiești, din care a pornit toată lucrarea mântuitoare pe care sf. Liturghie o reproduce în cuprinsul ei?! Intonarea lor cu tot entuziasmul nostru creștin este în adevăr cel mai cald prinos pe care recunoștința noastră filiască o poate aduce, aci la începutul sf. Liturghii, Aceluia, care „și pe Fiul său, cel unul născut, l-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața de veci“ (In. 3, 16).

După mireasma cuvintelor de preamărire ale acestei cântări, preotul rostește ectenia cea mică, o ectenie care, spre deosebire de cea dela începutul sf. Liturghii, cuprinde numai începutul și sfârșitul acesteia. El pomenește din nou în decursul ei pe Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu și ne îndeamnă ca „pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm“. Este unul din cele mai dese îndemnuri pe care slujitorul altarului ni-l dă în decursul slujirii sf. Liturghii. „Pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm“. O, ce minunată chemare și ce prilej înălțător de a ne dăruii pe noi înșine și de a îndemna unii pe alții, ca întreaga noastră viață să o dăm Aceluia, care și-a adus propria Sa viață drept jertfă pentru noi! O, câtă binecuvântare s'ar revărsa asupra sbuciumatei vieți omenești, dacă noi am urma întotdeauna acestui dumnezeesc îndemn! Altădată Apostolul neamurilor, incredințat și el de acest adevăr, scria cu atâta convingere celor din Filipi: „Pentru mine viața este Hristos“ (Filip. 1, 21). Și de fapt, toată viața și toată strădania lui, n'a fost altceva decât cea mai înălțătoare dovadă că acest Apostol n'a trăit pentru sine, ci pentru Stăpânul care l-a chemat la slujba cea grea a apostoliei, atunci când el se îndrepta cu gând de aspră prigoană spre Damasc. „M'am răstignit împreună cu Hristos; — zice el într'un loc — iar de acum nu mai trăiesc eu, ci trăiesc în mine Hristos; iar de trăiesc acum în trup, trăiesc prin credința Fiului lui Dumnezeu, care m'a

iubit și s'a dat pe Sine pentru mine“ (Gal. 2,20). Spre o atare viață caută să ne determine și pe noi îndemnul des repetat al slujitorului dela sf. altar, ca „pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm“. Să-l facem pe Hristos stâlp și călăuză al vieții noastre, să-i închinăm și să-i supunem Lui toate gândurile și toate faptele acestei trecătoare vieți, să săvârșim totul ca și când El ar fi în locul nostru, să lăsăm ca întotdeauna voia Lui Cea sfântă să lucreze prin noi, iată la ce ne cheamă acest îndemn dela începutul sf. noastre Liturghii.

La chemarea lui, de obicei noi răspundem întotdeauna cu cântarea: „Ție Doamne“, adică „Ție Doamne“ îți închinăm toate gândurile noastre, Ție îți făgăduim toate simțurile și faptele noastre, Ție îți dăm chiar viața noastră și ne legăm ca și unii pre alții să ne îndemnăm spre acest dumnezeesc țel. Câți dintre noi însă ținem această solemnă și hotărâtoare făgăduință făcută lui Dumnezeu de repetate ori în decursul sf. Liturghiei? Câți dintre noi, chiar după ce am ieșit dela înălțătoarea slujbă în decursul căreia am făcut-o, nu o și călcăm deîndată ce ni s'a dat cel dintâi prilej!? Iată de ce e bine să zăbovim mereu asupra acestei chemări a Bisericii, dela începutul și din decursul sf. noastre slujbe, deoarece numai din urmarea ei necontenită, se va coborâ în adevăr peste noi mireasma adevăratei vieți, care nu poate fi decât în Hristos și pentru Hristos.

Ectenia cea mică se încheie cu o preamărire a Sfintei Treimi, după care urmează imnul: „Unule născut Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu...“ imn prin care se preamărește întruparea Mântuitorului din sf. Fecioară Maria și ni se arată prin aceasta totodată că prezicerile profetice ale antifoanelor anterioare s'au împlinit în adevăr. După mărturirea tradiției, compunerea lui se datorește împăratului Iustinian (sec. VI d. Hr.), carele zidind biserica sf. Sofia din Constantinopol, l-a alcătuit pentru ca să se cânte la sf. Liturghie, ca o mărturisire a dreptei credințe, împotriva eresiei lui Nestorie, cel ce învăța greșit că sf. Fecioară n'ar fi născut pe Fiul lui Dumnezeu, ci numai pe omul Hristos și de aceea nu trebuie cinstită ca „Născătoare de Dumnezeu“, ci doar ca „Născătoarea lui Hristos“. În cuprinsul acestui imn se exprimă într'o formă scurtă dar deosebit de mișcătoare, adevărul că Fiul cel unul născut și Cuvântul cel veșnic al lui Dumnezeu a primit a se întrupa „neschîmbat“ din „Sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria“ pentru „mântuirea noastră“. Răstignindu-se apoi pe cruce, prin moartea Lui a călcat moartea noastră și în acest chip ne-a mântuit. Pentru aceasta „fiind unul din Sfânta Treime“ i se cuvine aceeaș mărime ca și Tatălui și Sfântului Duh. Este cuprins aci pe scurt tot ceea ce Biserica noastră învață despre lucrarea mântuirii plinită de Fiul lui Dumnezeu.

După intonarea lui, preotul rostește iarăș ectenia

cea mică, iar la finea acesteia strana cântă, în locul antifonului al treilea, fericirile.

Lucrarea preotului, aci la începutul sf. Liturghii, nu se mărginește însă numai la îndemnul pe cari ni le face prin mijlocirea celor două ectenii. În timp ce se cântă cele trei antifoane el se roagă la fiecare în taină, ca Domnul Dumnezeu să ne dea tuturor „bogația mîlei și a îndurărilor Sale“, să mîntuiască poporul Său și să binecuvînteze moștenirea Sa..., să împlinească cererile cele spre folos ale robilor Săi, dându-ne în veacul de acum cunoștința adevărului Său, iar în cel ce va să fie viața cea veșnă. Prin aceasta el nu face altceva, decât își alătură tainicele sale rugăciuni la obșteasca preamărire și la fiasca cerere pe care poporul întreg o aduce în decursul sf. Liturghii, prin el și deodată cu el, Stăpânului ceresc. Aceasta este de fapt una din trăsăturile de seamă a slujirii jertfei celei fără de sânge, poruncită de Isus. O împreună alăturare și o împreună glăsuire a preotului și a credincioșilor întru preamărirea bunătății dumnezeiești din care a pornit această mîntuitoare jertfă, o creștinească mulțumire a tuturor pentru tot darul venit de sus și o împreună chemare a trimiterii Sf. Duh peste Darurile ce sunt puse înainte, pentru ca din comuna gustare a lor, să se pliniască de fapt în toți roadele sale binecuvîntate, adică sfințirea și unirea noastră cu Acela, care a adus-o odată în chip sângeros pentru noi. T.

Cărți — Reviste

V. ANGHEL: *Creștinism și Păgânism. Sociologie*. București, 1944. Pag. 118. Lei 250.

Cu cât răul din lume ia proporții, iar pacea și fericirea omenească devin tot mai relative, cu atât oamenii de știință, cât și filozofii și sociologii, încep să se convingă, printr'o serioasă și adâncă cercetare a tuturor concepțiilor despre viață, cari au fost puse la temelie societății și a evoluției ei, că tot concepția creștină, tot legea lui Hristos a rămas și va rămâne pentru totdeauna cea mai bună și mai ideală lege pentru trăinicia armoniei și progresului în lume.

Unul dintre aceștia, pe lângă atâția alții, care dă semnalul de deșteptare și orientare spre creștinism, spre adevărul transcendent și revelat, este și dl. V. Anghel.

„Creștinismul“ și „păgânismul“, cuvinte cu care-și întitulează cartea, nu sunt cuvinte simple, ci două cuvinte, două noțiuni, ce cuprind în sine două concepții de viață deosebite, două mentalități potrivnice.

„Păgânism“ însemnează ruperea legăturii cu Dumnezeu și o viață fără El, pe când „creștinismul“ însemnează reluarea legăturii cu Dumnezeu și o viață cu El.

Înainte de a citi această carte, am crezut că

voiu întâlni într'însa, aceleași idei vechi și perimate, atât despre creștinism, cât și despre evoluția societății omenești. Dar după ce am parcurs filă cu filă, m'am convins de contrariul. Dl. V. Anghel prin munca și experiența d-sale, ajunge să descopere adevărul și să-l afirme, spunând: că rădăcinile vieții sunt dincolo de ființa noastră vremelnică. A desluși ceea ce este esențial vieții și nepieritor de ceea ce este vremelnic, înseamnă a cunoaște comandamentele vieții. Fiind de natura vieții, ele nu sunt rezultatul experienței, ci aparțin celei mai profunde esențe supra-cauzale și supra temporale“ (p. 19).

„Viața e un continuu progres și rădăcinile ei pornesc de pe alt plan al existenței, adecă e de origine transcendentă“ (p. 28). Referitor la chiagul care dă trăinicie și durabilitate mersului evolutiv al societății omenești, susține: „Unitatea de simțire, de idei sau de voință pot face la un moment dat cea mai solidă încheiere socială. Oricât de tare ar fi însă această unificare sufletească și oricât de mărețe plănuiri și speranțe, dacă ea nu e în deplină armonie cu comandamentele generale ale vieții, la un moment dat se va prăbuși ca un castel, de cărți de joc...“ „Numai epocile de unificare spirituală în deplin acord cu comandamentele (supreme) de viață sunt epoci de creație și progres care depășesc vremelnicia“ (p. 30). Este exact ceea ce afirmă și dl prof. Nichifor Crainic: „Raiu înseamnă acordul perfect între om și Dumnezeu, între popor și Dumnezeu. Sfărâmarea acestui acord e haosul dramatic, infernal, pe care îl trăim azi“. (Puncte cardinale în haos, p. 153).

„Dorința de înălțare — continuă mai departe dl V. Anghel, — presupune credința în ceva desăvârșit. Așa cum puterea gravitației leagă corpurile de centrul lor de gravitate și dă o direcție mișcărilor lor, la fel credința ne leagă de desăvârșire și dă mișcării de translație caracter de finalitate“.

„Munca, iubirea, credința sunt comandamentele de viață, supracauzale și supra temporale, valori supreme pentru voință, sentiment și rațiune și cărora le corespund ca țeluri ideale, spre care necurmat urcăm, binele, frumosul, adevărul, principii directoare“.

„Sunt destui oameni cari în locul comandamentelor de mai sus, iau negațiunea lor, adecă ura, distrucțiunea și apoteozarea sau zeificarea omului, ca elemente esențiale sau legi ale firii. Aceasta înseamnă în loc de evoluție, devoluție în loc de înălțare, prăbușire“ (p. 44-45).

Dl. V. Anghel, consacră capitole speciale în care tratează despre creștinism, munca și devotamentul, iubirea și sacrificiul, despre credință iar sfârșitul cărții îl formează cele două capitole despre legea supremă adusă de Mântuitorul Hristos; pentru fericirea lumii și anume: Iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui.

Din aceste capitole desprindem următoarele: „Creștinismul nu înseamnă adorarea unui nou întemeietor de religie sau cum în viața politică adepții partidelor se grupează în jurul unuia sau altuia dintre șefi în vederea avantajilor scontate. El înseamnă o schimbare fundamentală de concepție asupra vieții, prin aceea că viața formând un tot indestructibil, trebuie să avem mereu conștiința clară a vremelniceii de aici și a veciniceii de dincolo“ (p. 84).

„Creștinismul a realizat fără violență cea mai mare revoluție socială, cea mai mare prefacere morală, ridicând energiile, până atunci încătușate, la cel mai înalt potențial sufletească. „Creștinismul nu este numai adoptarea unor forme ritualistice, ci trăirea adevărilor eterne. Evangheliile nu se referă la întâmplări din domeniul trecutului, ci la adevăruri vecinice ce trebuiesc să trăiască pururea în inimile noastre“ (p. 94).

Ar mai fi multe de citat, dar ne mulțumim și cu atâta, având în vedere spațiul restrâns al revistei.

Înainte de a încheia, țin să remarc, că din toate părțile lumii, se ridică voci ce îndeamnă omenirea să părăsească căile greșite de până acum și să se îndrepte spre Hristos și spre Biserica Lui, ca spre limanul mântuirii.

Ne bucură mult aceste voci pornite mai ales din rândul oamenilor de știință, a căror afirmațiuni se bazează nu pe interese politice sau economice, ci pe convingeri făurite prin studiul și experiența trecutului.

Deaceea, nu pot să termin, fără să amintesc și de vocea marelui savant american Alexis Carrel, care spune: „A venit momentul să începem opera de reînnoire... Trebuie să ne ridicăm și să pornim. Să ne întoarcem dela fizic și fiziologic către mintal și spiritual. Să realizăm în toată bogăția și complexitatea lor, toate virtualitățile noastre... Știm că am călcat legile naturale. Știm pentru ce suntem pedepsiți: Pentru ce suntem pierduți în întunec. Începem să zărim prin negurile zorilor calea mântuirii noastre... Să pornim numai decât pe calea cea nouă“, a lui Hristos (Omul ființă necunoscută, pag. 329—330).

Vor fi oare auzite și urmate aceste voci?!

Preot Marin Sfetcu

ALTARUL BANATULUI, anul I, Nr. 7—8, pe Iulie—August 1944.

În continuă ascensiune, această serioasă revistă se afirmă tot mai mult, câștigând pe zi ce trece încrederea cititorilor.

Numărul de față începe cu articolul Redacției despre „Calvarul refugiului“ multor biserici și clerici de pe locurile pe unde acum răvășește tunul. Dacă acele biserici au pierdut averile lor materiale, apoi le-au rămas aceleași nepuizabile averi duhovnicești pe care trebuie să le împărtășească tuturor oriunde s'ar afla.

„Forța de care avem nevoie astăzi“ — afirmă pâr. arhim. Dr. L. Bușuloc, într'un studiu astfel intitulat — nu poate izvorî decât dintr'o mistică sănătoasă întemeiată pe iubire; și nu-i nevoie să căutăm aiurea elementele forței noastre sufletești, căci ele se află înlăuntrul nostru, și pot renaște prin restabilirea legăturilor cu trecutul, cu ai noștri, cu natura, cu Dumnezeu.

Urmează apoi fragmente din lucrarea: „Ion Mărilă, viața și opera lui“ de d. Pavel Jumanca.

În urmarea art.: „Viața românească din Banatul Timișan în evul mediu“, pâr. prof. Dr. Gheorghe Cotoșman, argumentează îndrăzneț și cu finețe „autohtonismul Românilor în Banat“, cercetând toponimia diferitelor localități din Banat și ajungând la concluzia că Români au existat totdeauna în Banat, unde au jucat un rol însemnat. Pe baza acestor date autorul promite o lucrare mai mare. O așteptăm, căci se pare că încurând vom avea nevoie de ea.

„Pătimește răul... dar slujba ta fă-o deplin!“ În aceste cuvinte definește pâr. prof. Dr. Marcu Bănescu, misiunea preotului, mai vârtos în prezent.

D. Prof. Ion Bulea face apoi un portret al „Omului providențial în istorie“.

În *Filosofia confesiunilor creștine*, pâr. Dr. P. Rezuș trece în revistă marile confesiuni ale Religiei creștine confruntându-le cu ortodoxia care este „creștinismul original... care are în toate privințele puterea verității pentru că ea este singura confesiune creștină providențială, care a păzit doctrina Domnului nostru“. Remarcăm claritatea de vedere în ansamblu a autorului, dar nu găsim potrivită, și pentru Ortodoxie, numirea de „confesiune“.

Aceiaș, în rubrica: Probleme actuale se ocupă cu „Adevăratul bănețenism“, spunând adevăruri dureroase, dar adevăruri. Tot în aceeaș rubrică pâr. Ilie Câmpianu se ocupă în „Legislația sectară“ din 1895 și până azi.

În rubrica numită: „Comentarii“ pâr. Rezuș spune că bombardamentele sunt o chemare la realitate. Iar în: „Extrem—orientul religios, P. C. Sa scrie că prin înfrângerea anglo-americanilor la Singapur, a ieșit victorios șintoismul, adecă păgânismul, iar creștinii de-acolo au fost părăsiți în voia soartei. Mai interesant este: „Amurgul unei civilizații“, în care acelaș face procesul acestei „civilizații blestimate“. Ea va trebui „să descălece de pe pieptul omenirii. Omul trebuie să se elibereze de sub ororile tehnice și mecanice ale acestei civilizații, dacă mai vrea să fie fericit“.

Tot acelaș, în „Portrete ortodoxe“ ne înfățișează pe scurt viața și opera I. P. S. Sale Mitr. Dr. Irineu Mihălcescu și a d. prof. Nichifor Crainic. Insfârșit rubrica recensilor este aproape în întregime susținută de prodigiousul Redactor.

Presviterul B.

Informațiuni

■ **PACEA SE AFROPIE CU PAȘI MARI.** O delegație română a sosit la Moscova pentru a prezenta termenii de armistițiu între România și aliați. Va fi de față și un reprezentant al Statelor Unite. Intre timp Armata Roșie a ocupat regiunea Ploiești-ului și se află la 30 Km. de București.

O altă armată a ajuns, după ocuparea Constanței, la Cernavodă și coboară spre Bulgaria, care se grăbește să încheie și ea armistițiu cu anglo-americanii. Se știe că același lucru îl face și Finlanda.

Rămâne de văzut dacă pacea care se apropie va fi o pace dreaptă pentru toți: și pentru popoarele mijlocii și mici.

■ **ARMATELE ROMÂNNO-RUSE,** înaintând prin pasul Ghimeș—Palanca peste Carpați, au ocupat localitatea Toplița din Ardealul răpit, leagănul primului Patriarh al Românilor, Miron E. Cristea. La mânăstirea Toplița fusese acum o lună și mai bine P. S. Nicolae Colan, episcopul Clujului, la sărbătoarea hramului, și în cuvinte inspirate, astfel le-a predicat pelerinilor: „Ne-am rugat azi pentru pace. Pentru pacea care aduce bucurie și mângâiere. Pentru pacea care va seca lacrimile din ochii mamelor, soțiilor, fraților, vărsate azi pentru cei de departe. Rog deci pe Atotputernicul să-și trimită binecuvântarea sa asupra aceluia care au alergat la acest praznic, plecându-și genunchii spre rugă, precum și asupra aceluia pe care timpurile grele i-au îndepărtat dintre noi, pentru că la anul să ne putem întâlni la acest praznic mai senini și mai plini de mulțumire“. Să-l audă Dumnezeu pe P. S. Nicolae!...

■ Aflăm din București că I. P. S. Patriarh Nicodim a dat delegație P. S. Policarp, Episcopul Americii, ca să conducă Internatul Teologic dela biserica Radu-Vodă, în locul regretatului părinte Protos Dr. Irineu Felea, mort în primul bombardament al Bucureștilor. După P. S. Emilian Antal, P. S. Policarp este al doilea ardelean într'un scaun mai mărunț decât cel de episcop eparhiot.

■ Spicuim dintr'un articol publicat în „Glasul Monahilor“ din 21 Mai, de păr. D. Veșteanu: „Slujitorii altarelor strămoșești, mai mult decât oricând au datoria de a păzi sufletul Neamului. Examenul pe care-l trece astăzi preoțimea Bisericii noastre este hotărâtor pentru poziția sa în rostul de mâine al existenței noastre naționale...“

În mâinile preoțimei stă destinul ei de mâine. Comportarea ei de azi — jertfelnică, iubitoare, săritoare la nevoie, eroică atunci când trebuie — îi asigură locul în Panteonul de cinstire și recunoștință a patriei“.

Școala de Duminecă

37. Program pentru Dumineca 10 Sept. 1944.

1. *Rugăciune*: Tatăl nostru...
2. *Cântare comună*: Crucii Tale ne închinăm...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei*: (Ioan 3; 13—17) și *Apostolului* (Galat. 6, 11—18) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Mântuiește, Doamne, Poporul Tău... (70 Cânt. rel. pag. 50).

6. *Cetire din V. T.*: Căderea lui Samson (Judecători c. 16).

7. *Povește morale*: Despre bogăție și sărăcie... (Cartea înțel. lui Iisus Sirah c. 31).

8. *Intercalații*: Poezii rel. etc.

9. *Cântare comună*: Cu vrednicie și cu dreptate... (Dela sf. Liturghie).

10. *Rugăciune*: Seara și dimineața... (Liturghier pg. 172).

*

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.

Concurs

Tinerile fete cari doresc să se înroleze în lupta începută de Stat pentru ocrotirea familiei românești, să se înscrie la *Institutul Surorilor de Ocrotire, Arad-Iași*. Cursurile durează trei ani cu o serioasă instrucție teoretică și practică.

Pentru admitere candidatele vor înainta cerere timbrată cu următoarele acte în copie (urmând să prezinte originalele la prezentare).

1. Extras de naștere.
2. Certificat de naționalitate.
3. Certificat de studii.
4. Certificat de sănătate.
5. Consimțământul părinților (pentru minori).

Se admit absolventele de liceu și în limita locurilor disponibile, comisia de examinare va putea admite candidate cu cel puțin șase clase secundare. Vârsta 18—28 ani.

Având în vedere greutățile Statului, anul acesta se vor primi și solvențe. Întreținerea lunară va fi 5000 lei. Ministerul acordă burse numai celor lipsite de mijloace, ceea ce înseamnă: casă, masă gratuită. Cursul preliminar se va deschide cu aprobarea Ministerului, anul acesta, la Sepreș, Jud. Arad.

Fiecare elevă va aduce rufăia de corp necesară, precum și obiectele de toaletă. Așternut primesc dela Institut.

Absolventele sunt numite în posturi bugetare, fiind încadrate la Grupa A. cu un salariu lunar de 7200 lei plus adaosul de scumpete. Toate surorile de ocrotire au o primă de reședință de 1500 lei lunar, locuință, încălzit și luminat. Dintre Surorile de Ocrotire care funcționează în mediul rural 30% primesc o primă specială de 5000 lei. Surorile de Ocrotire întocmai ca și corpul didactic au dreptul la gradații, posibilități de avansare, ajungând cele cu aptitudini de conducere, revizoare și inspectoare de ocrotire.

Informații se primesc la sediul Institutului din Arad, Str. Brătianu Nr. 15 și la Centrele de Educație din Cermei și Sepreș Jud. Arad.

Direcțiunea